

32003D0578

5.8.2003.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 197/13

ODLUKA VIJEĆA**od 22. srpnja 2003.****o smjernicama za politiku zapošljavanja država članica**

(2003/578/EZ)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

za zapošljavanje za 1998. ⁽⁵⁾ pokrenula je proces velike uočljivosti u javnosti, snažne političke opredijeljenosti i sveobuhvatnog odobravanja svih predmetnih strana.

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 128. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

(3) Europsko je vijeće 23. i 24. ožujka 2000. u Lisabonu utvrdilo novi strateški cilj Europske unije koji teži stvaranju Europske unije kao najkonkurentnijeg i najdinamičnijega gospodarstva svijeta, temeljenog na znanju, održivom gospodarskom rastu, što bi potaklo veći broj i kvalitetnija radna mjesta i socijalnu koheziju. U tu se svrhu Vijeće usuglasilo u pogledu sveukupnih ciljeva zapošljavanja i ciljeva zapošljavanja žena do 2010., koji su na Europskom vijeću u Stockholmu 23. i 24. ožujka 2001. dopunjeni privremenim ciljevima za siječanj 2005. i novim ciljem za razdoblje do 2010. za povećanje stope zaposlenosti starijih žena i muškaraca pri čemu uzimaju u obzir demografski izazov.

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽⁴⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

budući da:

(4) Europsko je vijeće 7., 8. i 9. prosinca 2000. u Nici odobrilo Europsku socijalnu agendu, koja navodi da je za povratak prema punoj zaposlenosti potrebna ambiciozna politika u smislu povećanja stope zaposlenosti, smanjenja regionalnih razlika, smanjenja nejednakosti i poboljšanja kvalitete radnih mjesta.

(1) Članak 2. Ugovora o Europskoj uniji postavlja Uniji za cilj promicanje gospodarskog i socijalnog napretka i visoku razinu zapošljavanja. Članak 125. Ugovora o osnivanju Europske zajednice predviđa da države članice i Zajednica trebaju raditi na razvoju koordinirane strategije za zapošljavanje, a posebno za promicanje kvalitetne, osposobljene i prilagodljive radne snage i tržišta rada prilagođenoga gospodarskim promjenama.

(2) Nakon izvanrednog zasjedanja Europskog vijeća o zapošljavanju 20. i 21. studenoga 1997. u Luxembourg, rezolucija Vijeća od 15. prosinca 1997. o smjernicama

(5) Europsko je vijeće 15. i 16. ožujka 2002. u Barceloni pozvalo na jačanje europske strategije za zapošljavanje putem ojačanog, pojednostavljenog i bolje usklađenog procesa s vremenskim okvirom do 2010. koji uključuje ciljeve Lisabonske strategije. Europsko je vijeće u Barceloni također zahtijevalo racionalizaciju procesa usklađivanja politika, sa sinkroniziranim vremenskim okvirima za donošenje širih smjernica gospodarske politike i smjernica zapošljavanja.

⁽¹⁾ Prijedlog od 8. travnja 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ Mišljenje od 3. lipnja 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ Mišljenje od 14. svibnja 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽⁴⁾ Mišljenje od 3. srpnja 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽⁵⁾ SL C 30, 28.1.1998., str. 1.

- (6) Europsko je vijeće 20. i 21. ožujka 2003. u Bruxellesu potvrdilo da strategija zapošljavanja ima vodeću ulogu u provedbi ciljeva zapošljavanja i tržišta rada prema Lisabonskoj strategiji te da strategija zapošljavanja i opsežne smjernice gospodarske politike, koje predviđaju okvir za usklađivanje gospodarske politike u Zajednici, trebaju dosljedno djelovati. Na istom je zasjedanju Europsko vijeće pozvalo na ograničavanje broja smjernica, njihovo usmjeravanje na postizanje rezultata i podupiranje odgovarajućih ciljeva, pri čemu se državama članicama prepustilo utvrđivanje primjerenog kombiniranja mjera. 2003. godina pruža posebnu priliku za uporabu racionaliziranih ključnih instrumenata za usklađivanje politika – opsežne smjernice gospodarske politike, smjernice za zapošljavanje i strategiju unutarnjeg tržišta – i daje im novu trogodišnju perspektivu.
- (7) Strategija zapošljavanja podvrgnuta je detaljnom ocjenjivanju, uključujući temeljito polugodišnje preispitivanje iz 2000. i glavnu ocjenu iskustava u prvih pet godina iz 2002. Ta je ocjena pokazala potrebu za nastavkom strategije kako bi se počele rješavati preostale strukturne slabosti kao i potrebu za rješavanjem novih izazova s kojima se suočava proširena Europska unija.
- (8) Uspješna provedba Lisabonske agende zahtijeva od država članica da mjere zapošljavanja promiču na uravnotežen način tri međusobno komplementarna i podupiruća cilja ostvarenja pune zaposlenosti, kvalitete i produktivnosti na radu te socijalne kohezije i uključenosti. Ostvarivanje navedenih ciljeva zahtijeva daljnje strukturne reforme usredotočene na deset ključnih, međusobno povezanih prioriteta pri čemu posebnu pozornost treba pridavati usklađenom vođenju procesa. Reforme politika zahtijevaju pristup rodne osviještenosti kod provedbe svih mjera.
- (9) Vijeće je 6. prosinca 2001. donijelo niz pokazatelja za mjerenje deset dimenzija ulaganja u kvalitetu radnog mjesta i pozvalo je da se ti pokazatelji upotrebljavaju prilikom praćenja europskih smjernica i preporuka za zapošljavanje.
- (10) Aktivne i preventivne politike trebaju biti učinkovite i doprinositi ciljevima pune zaposlenosti i socijalne uključenosti te pri tom omogućiti da nezaposlene i neaktivne osobe budu konkurentne na tržištu rada i da se u njega integriraju. U tome ih trebaju podupirati suvremene ustanove tržišta rada.
- (11) Države članice trebaju poticati stvaranje većeg broja novih i kvalitetnijih radnih mjesta promicanjem poduzetništva i inovativnosti u povoljnijem poslovnom okruženju. Države se članice obvezuju provoditi Europsku povelju za mala poduzeća i sudjeluju u procesu određivanja mjerila uspjeha u politici poduzetništva.
- (12) Postizanje pravilne ravnoteže između fleksibilnosti i sigurnosti omogućit će ostvarivanje veće konkurentnosti poduzeća, povećati kvalitetu i produktivnost na radu te olakšati postupak prilagodbe poduzeća i radnika na gospodarske promjene. U tom je kontekstu Europsko vijeće u Barceloni i Bruxellesu posebno pozvalo na reviziju zakonodavstva u području zapošljavanja, pri čemu se poštuje uloga socijalnih partnera. Razine zdravstvenih i sigurnosnih standarda na radnom mjestu treba podići u skladu s novom strategijom Zajednice za razdoblje od 2002. do 2006. Posebnu pozornost treba usmjeriti na sektore s visokim rizikom nesreća na radu. Pristup radnika osposobljavanju ključan je element ravnoteže između fleksibilnosti i sigurnosti i treba podupirati sudjelovanje svih radnika pri čemu se uzima u obzir povrat od ulaganja za radnike, poslodavce i društvo u cjelini. Gospodarsko restrukturiranje predstavlja izazov za zapošljavanje u sadašnjim i budućim državama članicama i poziva na pozitivno upravljanje pri čemu uključuje sve odgovarajuće sudionike, uključujući i socijalne partnere.
- (13) Europsko je vijeće u Barceloni pozdravilo akcijski plan Komisije o kvalifikacijama i mobilnosti i rezoluciju Vijeća od 3. lipnja 2002. o kvalifikacijama i mobilnosti kojom je pozvala Komisiju, države članice i socijalne partnere da poduzmu zatražene mjere. Bolja profesionalna i zemljopisna mobilnost i posredovanje u zapošljavanju pomoći će porastu zapošljavanja i socijalnoj koheziji uzimajući u obzir aspekte tržišta rada koji se odnose na useljavanje.
- (14) Provedba povezanih i sveobuhvatnih strategija cjeloživotnog učenja presudna je za postizanje pune zaposlenosti, poboljšane kvalitete i produktivnosti na poslu i bolje socijalne kohezije. Europsko je vijeće u Barceloni pozdravilo priopćenje Komisije „Stvaranje europskog prostora za cjeloživotno učenje” u kojem su navedene najvažnije sastavnice strategija cjeloživotnog učenja kao što su partnerstvo, uvid u potrebu za učenjem, odgovarajući

izvori, olakšavanje pristupa mogućnostima učenja, stvaranje kulture učenja i težnja za izvrsnošću. Tekući proces o konkretnim budućim ciljevima obrazovnog sustava koji je Europsko vijeće u Lisabonu pokrenulo ima važnu ulogu u pogledu razvoja ljudskih resursa pri čemu treba u potpunosti iskoristiti sinergije sa strategijom zapošljavanja. Vijeće je 5. i 6. svibnja 2003. donijelo niz mjerila europskog prosječnog učinka u obrazovanju i osposobljavanju, od kojih su neki od značajne važnosti u kontekstu politike zapošljavanja. Europsko je vijeće u Lisabonu pozvalo na značajno povećanje ulaganja u ljudske resurse po glavi stanovnika. Vijeće predviđa dostatne poticaje za poslodavce i pojedince i preusmjeruje javne financije u korist učinkovitijeg ulaganja u ljudske resurse u područjima učenja.

- (15) Potrebna je odgovarajuća ponuda radne snage radi suočavanja s demografskim izazovima, potpore gospodarskom rastu, promicanja pune zaposlenosti i potpore održivosti sustava socijalne zaštite. Zajedničko izvješće Komisije i Vijeća pod naslovom „Povećanje ponude radne snage i promicanje aktivnog starenja” koje je Vijeće usvojilo 7. ožujka 2002. dolazi do zaključka da je za to potreban razvoj sveobuhvatnih nacionalnih strategija temeljenih na pristupu životnog ciklusa. Mjere trebaju iskoristiti mogućnost zapošljavanja svih kategorija osoba. Europsko se vijeće u Barceloni usuglasilo da se Europska unija treba zalagati da se do 2010. prosječna starosna dob izlaska iz radne snage poveća za 5 godina. Ta je dob za 2001. procijenjena na 59,9 godina.
- (16) Razlike između spolova na tržištu rada potrebno je postupno ukloniti ako Europska unija želi ostvariti punu zaposlenost, povećati kvalitetu na radu i promicati socijalnu uključenost i koheziju. To s jedne strane zahtijeva pristup rodne osviještenosti i s druge strane specifične mjere za stvaranje uvjeta koji ženama i muškarcima omogućavaju ulazak, ponovni ulazak i ostanak na tržištu rada. Europsko se vijeće u Barceloni usuglasilo da države članice trebaju do 2010. predvidjeti skrb za djecu za najmanje 90 % djece između tri godine starosti i školske dobi te za najmanje 33 % djece mlađe od tri godine. Potrebno se suočiti s uzrocima jaza između spolova kod nezaposlenosti i plaća te kao rezultat ispuniti ciljeve za uklanjanje tog jaza bez dovođenja u pitanje načela razlikovanja plaća prema produktivnosti i stanju na tržištu rada.
- (17) Učinkovita integracija na tržište rada osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju stvorit će povećanu socijalnu uključenost, stope zaposlenosti i poboljšati održivost

sustava socijalne zaštite. Politika se treba suočiti s diskriminacijom, predvidjeti individualiziran pristup potrebama pojedinaca i stvoriti primjerene mogućnosti zapošljavanja na način pružanja potpore poslodavcima pri zapošljavanju. Odluka Vijeća 2001/903/EZ ⁽¹⁾ od 3. prosinca 2001. proglasila je 2003. kao „Europsku godinu osoba s invaliditetom”. Pristup tržištu radne snage glavni je prioritet u odnosu na osobe s invaliditetom kojih se u Europskoj uniji procjenjuje na 37 milijuna i od kojih su mnogi sposobni za rad i žele raditi.

- (18) Radi poboljšanja mogućnosti pune zaposlenosti i socijalne kohezije, ravnoteža između dohotka od rada i dohotka od nezaposlenosti ili neaktivnosti treba biti takva da potiče ljude da ulaze, ponovno ulaze ili ostaju na tržištu rada te da podupire stvaranje radnih mjesta.
- (19) Neprijavljeni rad podrazumijeva „svaku plaćenu djelatnost koja je po svojoj prirodi zakonita, ali nije prijavljena državnim vlastima”. Studije procjenjuju da je opseg neformalne ekonomije u prosjeku između 7 % do 16 % BNP-a Europske unije. Takav je rad potrebno pretvoriti u redoviti rad radi poboljšanja cjelokupnog poslovnog okruženja, kvalitete predmetnog rada, socijalne kohezije i održivosti javnih financija i sustava socijalne zaštite. Potrebno je promicati znanje o opsegu neprijavljenog rada u državama članicama i Europskoj uniji.
- (20) Razlike u zaposlenosti i nezaposlenosti između regija Europske unije ostaju velike i povećavat će se nakon proširenja. One se mogu riješiti cjelovitim pristupom koji uključuju sudionike na svim razinama radi podupiranja gospodarske i socijalne kohezije uz korištenje strukturnih fondova Zajednice.
- (21) Ocjena prvih pet godina strategije zapošljavanja pokazala je da je bolje vođenje ključ za njezinu buduću učinkovitost. Uspješna provedba politika zapošljavanja ovisi o partnerstvu na svim razinama, uključivanju određenog broja operativnih službi i odgovarajućim financijskim sredstvima za podupiranje provedbe smjernica za zapošljavanje. Države članice odgovorne su za učinkovitu provedbu smjernica za zapošljavanje, uključujući osiguravanje uravnoteženog rezultata na regionalnoj i lokalnoj razini.

⁽¹⁾ SL L 335, 19.12.2001., str. 15.

- (22) Učinkovita provedba smjernica za zapošljavanje zahtijeva aktivno sudjelovanje socijalnih partnera u svim fazama od planiranja politika do njihove provedbe. Na Socijalnom samitu od 13. prosinca 2001. socijalni su partneri izrazili potrebu za razvojem i poboljšanjem koordinacije trostranog savjetovanja. Također je dogovoreno da se sastanak Trostranog socijalnog samita za rast i zapošljavanje treba održati prije svakog proljetnog zasjedanja Europskog vijeća.
- (23) Osim smjernica za zapošljavanje, države članice trebaju u cijelosti provesti šire smjernice gospodarske politike i osigurati da se njihove mjere u cijelosti usklade s održavanjem zdravih javnih financija i makroekonomske stabilnosti,

ODLUČILO JE:

Jedini članak

Usvajaju se smjernice za mjere zapošljavanja država članica („smjernice za zapošljavanje”), priložene ovoj Odluci Vijeća. Države članice uzimaju u obzir ove smjernice u svojim politikama zapošljavanja.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. srpnja 2003.

Za Vijeće

Predsjednik

G. ALEMANNIO

PRILOG

SMJERNICE ZA ZAPOŠLJAVANJE

Europska strategija za punu zaposlenost i bolja radna mjesta za sve

Države članice vode svoje politike zapošljavanja radi provedbe ciljeva i prioriteta za djelovanje i postupno ispunjavanje dolje navedenih ciljeva. Posebna će se pozornost pridavati dobrom vođenju politika zapošljavanja.

Pored smjernica za zapošljavanje i s njima povezanih preporuka, države članice trebaju u cijelosti provoditi opsežne smjernice gospodarske politike i osigurati dosljedno djelovanje tih dvaju instrumenata.

U skladu s Lisabonskom agendom, politike zapošljavanja država članica podupiru tri komplementarna i uzajamno povezana cilja pune zaposlenosti, kvalitete i produktivnosti na poslu te socijalne kohezije i uključenosti.

Ti se ciljevi trebaju ostvariti na uravnotežen način pri čemu se odražava njihova jednaka važnost kod ostvarenja ambicija Unije. Oni se trebaju ostvariti uključivanjem svih odgovarajućih čimbenika. Potrebno je u potpunosti iskoristiti sinergije koje nastaju iz pozitivnog međusobnog djelovanja između ta tri cilja. Jednake mogućnosti i jednakost spolova ključni su za napredak u ostvarenju tih triju ciljeva.

Takav bi pristup također mogao doprinijeti smanjenju nezaposlenosti i neaktivnosti.

Puna zaposlenost

Države članice usmjerene su prema postizanju pune zaposlenosti provedbom pristupa sveobuhvatne politike koja uključuje mjere na strani ponude i potražnje i time bi se stope zaposlenosti podigle na razinu ciljeva predviđenih u Lisabonu i Stockholmu.

Politike doprinose postizanju prosječnih vrijednosti za Europsku uniju:

- sveukupna stopa zaposlenosti od 67 % do 2005. i 70 % do 2010.,
- stopa zaposlenosti za žene od 57 % do 2005. i 60 % do 2010.,
- stopa zaposlenosti od 50 % za starije radnike (55 do 64) do 2010.

Svi nacionalni ciljevi trebaju biti u skladu s očekivanim rezultatom na razini Europske unije i treba uzeti u obzir posebne nacionalne okolnosti.

Poboljšanje kvalitete i produktivnosti na poslu

Poboljšana kvaliteta na poslu tijesno je povezana s prijelazom na konkurentno i na znanju utemeljeno gospodarstvo i treba se provoditi združenim naporima svih sudionika, a posebno putem socijalnog dijaloga. Kvaliteta je višedimenzionalni koncept koji se dotiče obilježja radnog mjesta u užem smislu i tržišta rada u širem smislu. Taj koncept obuhvaća suštinsku kvalitetu na radnom mjestu, kvalifikacije, cjeloživotno učenje i razvoj karijere, jednakost spolova, zdravstvenu zaštitu i sigurnost na radnom mjestu, fleksibilnost i sigurnost, uključenost i pristup tržištu rada, organizaciju rada i ravnotežu između rada i privatnog života, socijalni dijalog i sudjelovanje radnika, raznolikost i nediskriminaciju kao i cjelokupni radni učinak.

Povećanje stope zaposlenosti mora ići ruku pod ruku s povećanjem cjelokupne radne produktivnosti. Kvaliteta radnog mjesta može pomoći povećanju radne produktivnosti, a sinergije između oba čimbenika treba u cijelosti iskoristiti. To predstavlja posebni izazov za socijalni dijalog.

Jačanje socijalne kohezije i uključenosti

Zaposlenost je ključno sredstvo socijalne uključenosti. U sinergiji s otvorenom metodom koordinacije u području socijalne uključenosti, politike zapošljavanja trebaju olakšati sudjelovanje u zapošljavanju promicanjem pristupa do kvalitetnog zapošljavanja za sve žene i muškarce sposobne za rad; boreći se protiv diskriminacije na tržištu rada i sprečavajući isključivanje ljudi iz svijeta rada.

Potrebno je promicati gospodarsku i socijalnu koheziju smanjenjem regionalnih neusklađenosti kod zaposlenosti i nezaposlenosti, rješavanjem problema zapošljavanja na područjima s manjim razvojnim potencijalima u Europskoj uniji i pozitivnim podupiranjem gospodarskog i socijalnog restrukturiranja.

POSEBNE SMJERNICE

U postizanju triju komplementarnih ciljeva države članice provode politike koje uzimaju u obzir sljedeće posebne smjernice koje predstavljaju prioritete za djelovanje. Pri tome u okviru svakog od prioriteta slijede pristup rodne osvjешtenosti.

1. AKTIVNE I PREVENTIVNE MJERE ZA NEZAPOSLENE I NEAKTIVNE

Države članice će razvijati i provoditi aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne kako bi se spriječio ulazak u dugotrajnu nezaposlenost i potaklo značajno uključivanje nezaposlenih i neaktivnih osoba. Države članice će:

- (a) osigurati da se u početnoj fazi razdoblja nezaposlenosti svim tražiteljima zaposlenja omogući rano identificiranje potreba te utvrde usluge koje im treba pružiti, kao što su savjetovanje i usmjeravanje, pomoć pri traženju zaposlenja i izradi individualnih planova aktivnosti;
- (b) na temelju gornje identifikacije tražiteljima zaposlenja ponuditi pristup korisnim i učinkovitim mjerama kako bi se povećala njihova mogućnost zapošljavanja i mogućnosti integriranja, i to uz posebnu pozornost posvećenu osobama koje se suočavaju s najvećim poteškoćama na tržištu rada.

Države članice će osigurati da se:

- svakoj nezaposlenoj osobi ponudi novi početak prije isteka šest mjeseci nezaposlenosti u slučaju mladih osoba te dvanaest mjeseci nezaposlenosti u slučaju odraslih osoba; to treba činiti u obliku osposobljavanja, prekvalifikacije, radne prakse, zaposlenja ili nekih drugih mjera za poticanje zapošljavanja, te u slučajevima kad se za to pokaže potreba, u kombinaciji s trajnom popratnom pomoći u traženju zaposlenja,
  - do 2010. 25 % dugotrajno nezaposlenih sudjelovati će u aktivnim mjerama, i to u obliku obrazovanja i usavršavanja, prekvalifikacije, radne prakse, zaposlenja ili nekih drugih mjera zapošljavanja, s ciljem da se ostvari prosjek od tri najnaprednije države članice;
- (c) osuvremeniti i ojačati ustanove na tržištu rada, a ponajprije zavode za zapošljavanje;
  - (d) osigurati redovito ocjenjivanje učinkovitosti i primjerenosti programa tržišta rada te ih u skladu s nalazima prema potrebi revidirati.

2. OTVARANJE RADNIH MJESTA I PODUZETNIŠTVO

Države članice će poticati stvaranje većeg broja i kvalitetnijih radnih mjesta podupiranjem poduzetništva, inovacija, ulaganja u kapacitete i povoljnog poslovnog okruženja za sva poduzeća. Posebna pozornost posvetit će se iskorištavanju mogućnosti za otvaranje radnih mjesta kod novih poduzeća, uslužnog sektora i u području istraživanja i razvoja. Potpomognuto postupkom određivanja mjerila uspjeha u politici poduzetništva i provedbom Europske povelje za mala poduzeća, inicijative politika će se usmjeriti na:

- pojednostavljenje i smanjenje administrativnog i zakonodavnog tereta za početak poslovanja malih i srednjih poduzeća, postupak zapošljavanja djelatnika, olakšan pristup kapitalu za novoosnovana poduzeća, te postojeća mala i srednja poduzeća i poduzeća s visokim rastom i velikim mogućnostima zapošljavanja (vidjeti također Šire smjernice gospodarske politike, smjernica 11.),
- promicanje obrazovanja i osposobljavanja za stjecanje poduzetničkih i menadžerskih vještina i osiguranje odgovarajuće podrške, uključujući i osposobljavanje cjelokupnog stanovništva za poduzetništvo.

3. POTICANJE PROMJENA I PROMICANJE PRILAGODLJIVOSTI I MOBILNOSTI NA TRŽIŠTU RADA

Države članice će poticati sposobnost radnika i poduzeća da se prilagode promjenama, vodeći pritom računa o potrebi fleksibilnosti i sigurnosti i naglašavajući u tom smislu ključnu ulogu socijalnih partnera.

Države članice će preispitati i prema potrebi promijeniti pretjerano ograničavajuće elemente u zakonodavstvu kojima se uređuje zapošljavanje, što utječe na dinamiku tržišta rada i zapošljavanje skupina s otežanim pristupom tržištu rada. Nadalje, razvijat će socijalni dijalog, podupirati socijalnu odgovornost poduzeća te preuzeti ostale odgovarajuće mjere za promicanje:

- raznolikosti ugovornih i radnih aranžmana, uključujući radno vrijeme, poticanje profesionalnog napredovanja, boljeg uravnoteženja rada i privatnog života te fleksibilnosti i sigurnosti,
- pristupa radnika osposobljavanju, posebno za radnike niže stručnosti,

- boljih radnih uvjeta, uključujući zdravlje i sigurnost; politike će imati za cilj postići bitno smanjivanje stope nesreća na radu i profesionalnih bolesti,
- oblikovanje i širenje novih i održivih oblika organizacije rada koja podržava produktivnost i kvalitetu rada,
- predviđanje i pozitivno upravljanje gospodarskim promjenama i restrukturiranje.

Države članice će utjecati na pomanjkanje radne snage i postojanje uskih grla primjenom niza mjera, kao što su promicanje profesionalne mobilnosti i uklanjanje prepreka prostornoj mobilnosti, posebno provedbom akcijskog plana za stjecanje vještina i mobilnost, unapređenjem priznavanja i transparentnosti kvalifikacija i kompetencija, prenošenjem prava iz socijalne sigurnosti i mirovinskih sustava, osiguranjem odgovarajućih poticaja u sustavima poreza i davanja i uzimajući u obzir aspekte tržišta rada koji se odnose na useljavanje.

Transparentnost zapošljavanja i osposobljavanja na nacionalnoj i europskoj razini treba poticati kako bi se ostvarilo učinkovito posredovanje u zapošljavanju. Posebno, tražitelji zaposlenja diljem EU trebaju do 2005. imati mogućnost pristupa svim slobodnim radnim mjestima objavljenima u zavodima za zapošljavanje svih država članica.

4. PROMICANJE RAZVOJA LJUDSKOG KAPITALA I CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Države članice će provoditi strategije cjeloživotnog učenja, uključujući putem poboljšanja kvalitete i učinkovitosti sustava obrazovanja i osposobljavanja, kako bi omogućile stjecanje vještina potrebnih suvremenoj radnoj snazi u društvu utemeljenom na znanju, kako bi potakle profesionalni razvoj i smanjile neusklađenosti ponude i potražnje vještina te ublažile uska grla na tržištu rada.

U skladu s nacionalnim prioritetima politike će posebno nastojati postići sljedeće rezultate do 2010.:

- najmanje 85 % osoba do 22 godine starosti u Europskoj uniji treba imati završeno više srednje obrazovanje,
- prosječna razina uključenosti u cjeloživotno učenje u zemljama Europske unije treba biti najmanje 12,5 % radno sposobnog stanovništva (dobna skupina između 25-64 godine starosti).

Politike će biti posebno usmjerene prema povećanju ulaganja u ljudske resurse. U tom je kontekstu važno da se s ciljem promicanja produktivnosti, konkurentnosti i aktivnog starenja postigne značajno poduzetničko ulaganje u osposobljavanje odraslih. Poslodavcima i pojedincima olakšat će se učinkovito ulaganje u ljudski kapital.

5. POVEĆANJE PONUDE RADNE SNAGE I PROMICANJE AKTIVNOG STARENJA

Države članice će promicati adekvatnu dostupnost radne snage i mogućnosti zapošljavanja kako bi poduprle gospodarski rast i zapošljavanje, uzimajući u obzir mobilnost radne snage kao što je naznačeno u smjernici 3. One će posebno:

- povećati uključenost na tržište rada korištenjem potencijala svih skupina stanovništva, putem sveobuhvatnijeg pristupa kojim će prije svega biti pokrivena dostupnost i privlačnost zaposlenja, isplativost rada, povećanje vještina i pružanje prikladnih mjera podrške,
- promicati aktivno starenje, posebno stvaranjem radnih uvjeta koji doprinose zadržavanju na radu - poput dostupnosti stalnog osposobljavanja, prepoznavanje osobite važnosti zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu, inovativnih i fleksibilnih oblika organizacije rada - i eliminiranjem poticaja za rani izlazak iz tržišta rada, prije svega reformama programa ranog umirovljenja i osiguranjem da se isplati ostati aktivan na tržištu rada; te poticanjem poslodavca da zapošljavaju starije radnike.

Politike će posebno imati za cilj da do 2010. dosegnu povećanje prosječne starosne dobi izlaska iz tržišta rada za pet godina u zemljama Europske unije (koja je za 2001. procijenjena na 59,9 godina). U tom smislu socijalni partneri imaju značajnu ulogu. Svi nacionalni ciljevi moraju biti u skladu s očekivanim rezultatima na razini Europske unije te bi trebali uzeti u obzir jedinstvene nacionalne okolnosti,

- i ako je to moguće, posebno uzeti u obzir dodatnu ponudu radne snage koja je rezultat useljavanja.

6. JEDNAKOST SPOLOVA

Države članice će integriranim pristupom koji kombinira rodnu osviještenost i provođenje specifičnih mjera poticati uključivanje žena na tržište rada i postići do 2010. značajno smanjenje jaza u stopama zaposlenosti i nezaposlenosti te razini plaća između žena i muškaraca. U tom je aspektu ključna uloga socijalnih partnera. Osobito, s ciljem njegovog krajnjeg potpunog nestanka, politike će do 2010. pokušati postići značajno smanjenje jaza između plaća žena i muškaraca u svakoj od država članica i to putem višestrukog pristupa razmatrajući najvažnije odrednice razlike u plaćama među spolovima, uključujući sektorsku i profesionalnu segregaciju, obrazovanje i osposobljavanje, klasifikaciju zanimanja i sustava plaća, podizanje svijesti i transparentnost.

Osobita pozornost bit će usmjerena na usklađivanje rada i privatnog života, i to putem pružanja usluga za brigu o djeci i ostalim ovisnim članovima obitelji, poticanjem podjela obiteljskih i profesionalnih odgovornosti i olakšavanjem povratka na posao nakon razdoblja odsustva. Države članice trebaju ukloniti otežavajuće čimbenike za uključivanje žena na tržište rada, te uzimajući u obzir potražnju za ustanovama za skrb o djeci i u skladu s nacionalnim modalitetima pružanja skrbi o djeci do 2010., omogućiti skrb o djeci za najmanje 90 % djece između 3. godine starosti i obavezne školske dobi te najmanje 33 % djece mlađe od 3 godine.

7. PROMICANJE UKLJUČENOSTI I BORBA PROTIV DISKRIMINACIJE OSOBA KOJE SE NALAZE U NEPOVOLJNOM POLOŽAJU NA TRŽIŠTU RADA

Države članice potaknuti će uključivanje osoba s osobitim poteškoćama na tržištu rada, poput osoba koje su napustile školovanje, nisko kvalificiranih osoba, osoba s invaliditetom, useljenika te pripadnika etničkih manjima, poboljšanjem njihove sposobnosti zapošljavanja, povećanjem mogućnosti zapošljavanja te sprečavanjem svih oblika diskriminacije.

Politike će do 2010. pokušati postići:

- prosječnu stopu u Europskoj uniji od najviše 10 % osoba koje ranije napuštaju školovanje,
- značajno smanjenje stopa nezaposlenosti osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju u skladu s nacionalnim ciljevima i definicijama u svakoj od država članica,
- značajno smanjenje jaza između stopa nezaposlenosti državljana Europske unije i osoba koje nisu državljani Europske unije, u skladu s nacionalnim ciljevima svake od država članica.

8. OMOGUĆIVANJE ISPLATIVOSTI RADA KROZ POTPORE ZA POVEĆAVANJE NJEGOVE PRIVLAČNOSTI

Države članice će provesti reformu financijskih potpora kako bi učinile rad privlačnim te kako bi potaknule muškarce i žene na traženje, prihvaćanje i zadržavanje zaposlenja. U tom kontekstu države članice trebaju razviti prikladne mjere s ciljem smanjenja broja siromašnih radnika. One će revidirati i gdje je to potrebno prilagoditi porezne sustave i sustave davanja te njihova međudjelovanja s ciljem eliminiranja nezaposlenosti, siromaštva i neaktivnosti, te poticanjem uključivanja žena, nisko kvalificiranih radnika, osoba s invaliditetom i osoba koje su najudaljenije od tržišta rada po pitanju zapošljavanja.

Održavanjem prikladne razine socijalne zaštite one će posebno revidirati stope zamjene i trajanje davanja; osigurati učinkovito upravljanje davanjima i njihovu povezanost s učinkovitom potragom za poslom, uključujući pristup aktivacijskim mjerama kojima se potiče zapošljavanje, uzimajući u obzir pojedinačne situacije; razmotriti mogućnost pružanja davanja tijekom radnog odnosa, gdje je to moguće, te raditi s ciljem eliminiranja neaktivnosti.

Politike će posebno težiti da do 2010. postignu značajno smanjenje visokih graničnih efektivnih poreznih stopa, te gdje je to moguće, poreznog opterećenja slabo plaćenih radnika, u skladu sa stanjem u pojedinoj zemlji.

9. PRETVARANJE NEPRIJAVLJENOG RADA U PRIJAVLJENI RAD

Države članice trebaju razviti i provesti opsežne aktivnosti i mjere radi eliminiranja neprijavljenog rada, koje kombiniraju pojednostavljenje poslovnog okruženja, otklanjanje prepreka i pružanje prikladnih poticaja unutar sustava oporezivanja i davanja, poboljšanje načina provedbe zakona te primjenu sankcija. One bi trebale poduzeti potrebne napore na nacionalnim razinama i razini Europske unije da izmjere raširenost problema i napredak postignut na nacionalnoj razini.

10. SMANJENJE REGIONALNIH RAZLIKA KOD ZAPOSŁJAVANJA

Države članice trebaju provesti opsežan pristup u smanjenju regionalnih razlika kod zapošljavanja i nezaposlenosti. Treba poticati mogućnost stvaranja radnih mjesta na lokalnoj razini, uključujući društvenu ekonomiju te se trebaju ohrabrivati partnerstva među svih relevantnim sudionicima. Države članice će:

- promicati povoljne uvjete za aktivnosti u privatnom sektoru i ulaganje u regije koje su u zaostatku,
- osigurati da je podrška javnosti u zaostalim regijama usmjerena na ulaganje u ljudski kapital i znanje, kao i u prikladnu infrastrukturu (vidjeti također Šire smjernice gospodarske politike, smjernice 18. i 19.).

Treba u potpunosti iskoristiti potencijale kohezijskih i strukturnih fondova te Europske investicijske banke.

ODGOVORNO UPRAVLJANJE I PARTNERSTVO U PROVEDBI SMJERNICA ZA ZAPOSŁJAVANJE

Države članice će osigurati učinkovitu provedbu smjernica za zapošljavanje na regionalnoj i lokalnoj razini.

Uključivanje parlamentarnih tijela, socijalnih partnera i drugih relevantnih sudionika

Odgovorno upravljanje i partnerstvo važna su pitanja za provedbu europske strategije zapošljavanja, poštujući pritom u cijelosti nacionalne tradicije i prakse. U tom smislu će Europski parlament imati važnu ulogu. Odgovornost za provedbu europske strategije zapošljavanja je na državama članicama. U skladu s nacionalnim tradicijama odgovarajuća parlamentarna tijela kao i odgovarajući sudionici na području zapošljavanja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini moraju značajno doprinijeti.

U skladu s njihovim nacionalnim tradicijama i praksama, socijalne partnere na nacionalnoj razini treba pozvati da osiguraju učinkovitu provedbu smjernica za zapošljavanje i da izvješćuju o njihovim najznačajnijim doprinosima na svim područjima za koja su odgovorni, posebno vezano uz upravljanje promjenama i prilagodljivosti, sinergijama između fleksibilnosti i sigurnosti, razvoj ljudskog kapitala, jednakost spolova, načela da se rad isplati, aktivno starenje i zdravlje i sigurnost na poslu.

Europski socijalni partneri na međustrukovnoj i sektorskoj razini pozivaju se da doprinose provedbi smjernica za zapošljavanje i da podupru napore nacionalnih socijalnih partnera na svim razinama, kao što su međustrukovna, sektorska ili lokalna razina. U skladu s najavom iz njihovog zajedničkog radnog programa, europski će socijalni partneri na međustrukovnoj razini izvijestiti jednom godišnje o njihovim doprinosima u provedbi smjernica za zapošljavanje. Europski socijalni partneri na sektorskoj razini pozvani su izvijestiti o njihovim poduzetim mjerama.

Pored toga, operativne službe trebaju provoditi politike zapošljavanja na učinkovit i primjeren način.

Primjerena dodjela financijskih sredstava

Države će članice osigurati transparentnost i isplativost kod dodjele financijskih sredstava za provedbu europskih smjernica za zapošljavanje i pri tom poštovati potrebu za zdravim javnim financijama u skladu sa širim smjernicama gospodarske politike.

Države članice će u cijelosti iskoristiti potencijalni doprinos strukturnih fondova Zajednice, posebno Europskog socijalnog fonda, kako bi poduprle mjere provedbe i ojačale institucionalnu nadležnost u području zapošljavanja.